

9 77 1406 922005

Koorijuht ja muusigaoppaja Otsari Silja laulust ja laulmisõst

Kae lk 2

Latsiaialatsõ kasvatasõ aknõ pääl potin hernit

Kae lk 3

Määndsit pattõ tei eestiaigsõ poisi

Kae lk 4

Pilt Rõugõ põhikooli opilasõ Trummi Arturi võiduvideost, kon tä kõnõlõs Kalkuna Henn-Hillari luku «Kuis ma puuki tei».

Jutukõnõlõmis- võistlusõ võitsõ Rõugõ koolipoisi puugiteo-lugu

Kolmanda Juhan Jaigi nime-
lidse jutukõnõlõmisvõistlusõ
video omma no är hinnadu.
Kõgõ parõmbas tunnistõ hinda-
miskogo Rõugõ põhikooli opila-
sõ Trummi Arturi video, kon
tä kõnõlas Kalkuna Henn-Hil-
lari luku «Kuis ma puuki tei».

Võidutüüd juhendiva Nagla
Anneli ja Trummi Janek.
«Artur olf umma rolli õkva
ku elokutsõlidsõlt sisse elä-
nü. Paigan ollõ nii kõnõlõ-
misõ tempo, helükujundus,
kostüümivalik – kõik,» kitse
hindamiskogo edemiis, Von
Krahli tiatri näütlejä Truuba
Markus. Kittüst jakku täl ka
tõisilõ. «Seo jutuvõistlusõ võit-
ja omma kõik, esieranis võro
kiil ja kultuur. Mõni olf inämb
tüüd tennü helüga, mõni mon-
taažiga, mõni kostüümiga, a
ma näi mitmin hindä tulõvi-
ku tüüseldsiliidsi, kinka kuun
tetä kas filmi, raadiotiatriit
vai näüdelde,» löüdse Truuba
Markus.

Timäga kuun kai kõiki võist-
lusõlõ ülesantut katsat videot
ütsä erinevä jutu ja 14 esitjä-
ga Võro instituudi võro keele
ja kultuuri asatundja Nagla
Triin, kiä sõnast egäle jutu-
kõnõlõjalõ kittüse ja tuu, midä
edespiten tasusi viil parõmbalõ
tetä. Hindajil jakku eräkittüst
kõigilõ videotõie tegijile. Haa-

Sännän tulõ katsas soomõ-ugri filmi- festival

Sännä kultuurimõisan peetäs
11.–13. piimäkuul soomõ-ugri
filmifestivalli FUFF. Säänest
filmipito peetäs joba katsandat
kõrda.

Timahavadsõ festivali pää-
teemä om kirivüs. Kolmõ pää-
vä joosul kaia filmi, omma
kontsõrdi, seminäri vormin
mõttõvahetusõ ja õdagudsõ
savvusannaseminäri. Tego om
festivaliga, kon õnnõ ei kaia

ni kooli opilasõ Rõõmusoksa
Liisbet ja Viidu Märt saiva hää
selge esitüse ja keele eräpre-
miä. Nä kõnõliva ütten videon
kattõ luku, a esitüsele olf ant
lavastuslinõ Jaigi loominguga
olõmisõ raam. Haani opilaisi
juhend Leidi Kersti.

Võro Kreutzwaldi kooli
opilanõ Koreiniku Joonas sai
paigavaimu nättäväs kõnõnõla-
misõ eräpreemiä, tedä juhend
Linnamäe Helena.

Raadiotiatri eräpreemiä sai-
va Harglõ kooli opilasõ Truk-
si Robert, Järve Siim ja Mikk
kuun oppaja Sulevi Urvega, kiä
olf ümbre pandnu ja kohandanu
Toometi Tiia jutu «Ahvipoeg,
kes ei tahtnud areneda» võro-
kiilses luus «Arotaminõ elo
üle».

Kokkomängu eräpreemiä
saiva Kinna Marten ja Volmani
Friida Kääpä koolist, näid ju-
hend Kähri Jana.

Ilosa ja selge jutukõnõlami-
sõ iist sai tunnustusõ Mõnis-
tõ kooli opilanõ Piirjõe Ralf,
Läniku Marleen sai ilosa võro
keele eräavvohinna. Mõnistõ
latsi juhend oppaja Pazuhanitši
Asta. Julgusõ ja mängulusti
iist saiva kittä Parksepä kooli
opilasõ Potteri Laura ja Murde
Kerdo, kedä tsusksõ takast op-
paja Käre Ene.

Kõiki võistlusõlõ üles antuid
tõid saa kaia Youtube'ist kanali
«Jaigi jutuvõistlus» päält.

Võistlusõ kõrrald Võro insti-
tuut, avvohinnakottõ avit täütä
Eesti Kultuurkapital.

UL

soomõ-ugri teemaga filme, a
eletäs periselt ugrilist ello ja
tundas uma naha pääl luudus-
rahvas olõmist.

Nii Sännän paiga pääl ku
veebikinon saa kaia filme «Vi-
mane liivlane» (režissõör Piela
Mikko), lühkeisi dokumentaal-
filme kogomikku kirivüesest
«Rääkimata lood», dokumen-
taalfilmi Eesti ungarlaisist ja
valikut saami, ungari, eesti,
soomõ ja väikurahvidõ prog-
rammi lühkeisist filmest.

Ligembät teedüst saa festiva-
li kodolehe fuff.ee päält.

UL

MARGNA EPU KUJONDUS

RAHMANI JAN

Seo kuu alostusõst lätõ vallahõ Vana-Võromaa pildi- jaht päälkiräga «Püvvä pil- di pääle!». Kõrraldaja uutva võistlõma pilte, kon omma pääl mi kandilõ umadsõ tegemise.

«Vanal Võromaal olõ-i õnnõ
paiga väke täüs. Tan om ka
ummamuudu elämine-olõmi-
nõ, miä om väärt pildi pääle
püüdmist,» kutsva fotojahi
kõrraldaja inemiisi üles võist-
lusõlõ pilte saatma. Ettevõt-
mist kõrraldasõ Põlva ja Võro
maakunna arõnduskeskus ja
Võro instituut.

«Kutsumi kõiki, kiä pand-
va tähele Vanalõ Võromaalõ
umatsit asju, tegemiisi ja toi-
mõndamiisi, noid pildi pääle
üles võtma. Pilti vöi tetä tele-
foni vai pildimassinaga ja ku
tulõ hää pilt, sis tuu võinu
fotojahi kodolehe pääle üles
laati. Säääl saava tõõsõ kah
pilte hinnada ja ku om väe-
ga hää pilt, vöi tegijä tuu iist
avvuhinna saia,» seletäs Põl-
va maakunna arõnduskesku-
sõ turismiarõndusjuht Kahu
Kristi.

Pildijaht lätõ vallahõ 1.
piimäkuust ja käü nika ku
poolõ rehekuuni. «Terve suvi
jääs sis pilte tegemises. A
vöi saata ka varrampa, näü-
tüses talvitsõl aol tettüid pil-
te. Tuu tulõ lihtsäle är märki,
kuna om tettü,» seletäs Kahu
Kristi.

Pildijahi pääavvohinna
saaja vali vällä hindamiskogo
ja võitja saa fotopoodi 300
euro suurudsõ kinkekaar-
di. A vällä loositas ka tõisi
avvohindu ja preemiä saava

RAHMANI JANI PILT

Põlva maakunna arõnduskeskusõ turismiarõndusjuht Kahu Kristi Põlva keskliinan lõõdsakuninga Kikka Karla kujo man.

ka nuu, kink pilte omma tõõsõ
kõgõ inämb hinnanu. Avvohin-
na pandva vällä Vana-Võromaa
ettevõttõ.

Ossavõtjil tulõ pildi üles laati
fotojaht.visitvoru.ee lehe pääle.
Säääl om tuujaos eräle keskkund
ja kirän ka riigli, kuis täpsempä
toimõnda.

Kuis tull mõtõ sääne fotojaht
kõrralda? «Olõmi tan kultuuri-
piirkunnan jo aastit kuuntüüd
tennü ja iks om tulnu tarvidus
mõnõ pildi perrä, et näüdädä,
määne taa kultuuriruum om ja
miä omma mi kandilõ umadsõ
tegemise,» kõnõlõs Kahu Kris-
ti. No pakutaski inemiisile vöi-
malust mi kandilõ umast üles
otsi ja pildi pääle püüdä, et tuud
saanu ka tõisilõ näüdädä. Näü-
tüses oodõtas pilte pillimängost,

paikligõ rahvarõividõ kandmi-
sõst, savvusanna kütmisest ja
sannan käümisest. «A pildi pä-
le võiva olla püütü ka säändse
toimõndusõ nigu kirvõga puiõ
lahkminõ ja riita säädmine ja
vikatiga hainaniitmine. Ka noid
asju inämb egä päiv ei näe. Pilte
vöi olla ka söögitegemisest vai
mõnõst küläpidost, näütüses
jaanipääväst,» and Kahu Kristi
tsihi kätte.

Miä noidõ piltega sis perän
tetä plaanitas? «Meil olõs hää
miil, ku mi mõnt pilti saanu tar-
vita taa paikkunna turundamisõ
man. Iks tulõ ette, et om vaia
mõnt kaarti vai muud trüküst
tetä, kohe pilte vaia lätt. Ka sot-
siaalmeediähe om vahepääl hää
mõni pilt üles panda, tuu man
loodami kah võistluspilte pää-

le,» seletäs Kahu Kristi.
Mille inemise võinu seost
fotojahist ossa võtta? «Üts
põhjus omma hää avvuhinna.
Pääle tuu pakk seo võistlus
egäleütele võimalusõ näüdä-
tä ummi ägedit pilte. Nigunii
inemise postitasõ peris pallo
pilte sotsiaalmeediän, a ku
nuu üles anda fotojahilõ, saa
suurõmb hulk inemiisi noist
rõõmu tunda,» löüd Kahu
Kristi.

Viil tuu Põlva maakunna
turismiarõndusjuht vällä,
et innekkõkkõ oodõtas pilte
tegemisist, mitte nii väega
luudusõst. Teedüst pildijahi
kotsilõ jaetas lisas arõndus-
keskuisi kodolehtile ka
sotsiaalmeediän ja vällä pan-
das plakati.

M Ä R G O T U S

Latsiaia liivakastin

Ütel vällämõtõldul maal vällämõtõldu latsiaia vällämõtõldun liivakastin juhtu sääne lugu. Olf sadanu kõvastõ vihma ja vihmavagla olli maa pääle tulnu. Nii ka liivakasti. Üts poiskõnõ võtsõ uma kühvli ja vaot vihmavagla tuuga poolõs. Ja tõõsõ, ja kolmanda. Tõõnõ poiskõnõ lätõs oppajalõ kaibama. Oppaja käskse tapatüü perrä jättä, a vaglatapja es olõ tuuga nõun. Tä nõudsõ, et määne säädüis kiild tan timäl kaiba. Et luba kaibmisõs om jo vällä antu, ega näid muido kühvliga liivakasti ei olõs saadõtu. Et tuud lupa ei saa är võtta, muido jääs majandus katski. Ja et tä kaibas esäle är ja tä rikas esä ei avita inämb latsiaida ja ei tuu inämb liivakasti liiva.

Lugu jõudsõ latsiaia juhataja kätte. Tuu tahtsõ asja lahendama naada, a sai kirä vaglatapja esä käest. Kirä päälkiri olf «Ettekirotus» ja säääl nõuti tõõstuiis, et vaklu poolõslõikaminõ om vaklu jaos kuigimuudu halv.

Juhataja otsõ üles tuu poiskõsõ, kiä vaglatapja pääle olf kaivanu. Tä andsõ luudusõhuvilidsõlõ poisilõ ülesandõ uuri vällä, ku pallo om vaklu arvu mõotan tuu, et tõõsõn liivakastin ei olõ jo mitu aastat näid poolõs lõigatu. Poiss pruuvõsõ kül vasta aia, et säänest asja ei olõ võimalik väega täpsele üle lukõ ja et seo om kõgõ taa asä man mõttõlda, hädä om tuu man, kiä vaklu tapp, a kiäki tuud poiskõist inämb es kullõ.

Sääne absurdilugu ütest vällämõtõldust paigast. Vai kas taa paik ja lugu om iks peris vällä mõtõldu?

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee
Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Kiri Võrolt

Kiränik LUMISTE KATI and vārskit mõttit,
kuimuudu egäpäävāello vaeldust lõudā
ja mārgotas tuust, miā parasjago
sūāme päāl.

Aid om varandusõ ait

Suur suvi om tulõkil ja om perä-mäne aig tetä hindäle pindre-maa ja tuu sõögikraami täüs külbä. Om jo kuulda, et sõõgi hinna pidi ligembäl aol kõvastõ üles minemä. Tuu tähendäs, et tarbõlda saisva muroplatsi võinu vabalt üles kündä ja hoobis sõögikraamiaias tetä.

Härgütüst tuu jaos pakva Tarto ja Taľna kogokunnaaia. Võrol mu teedä olõ-i üttegi säänest, a pallodõ kortõrmaiu man om suuri muroplatsõ, midä ofamiilse kimmüsega madalas nuditas. Liigirikkusõ ja mutukidõ peräst võinu pallo suurõmba ala niitmäldä jättä, nigu tetäs Tarto liinamaastigõ pääl.

Ma piä aida väega tähtsäs. Tä om nigu puhvri mu ja välismaa- ilma vaihõl: avitas pingit maaha saia, and kihäle võimalusõ trenni tetä. Kumardat lihtsäle maa poolõ tuu asõmõl, et tühālt juuskõ vai jõusaalin kävvü. Maa hoit minno vormin, kink silmäillo ja süüki.

Igätsüs maaihendüse perrä pand egä kevvāi sõrmõ süütmä. Teküs peris kihāline tahtminõ

midāgi külbä ja igätsüs maa seest tulõvat rohilit kasuman nätä.

Pindremaa piä ei olõma suur. Paras om sääne, minkast jõud üle käü, a miä iks kõgõs aos näksmise and. Mullõ miildüs väega, et mu kortõrmaja man om egāl kortõril väiku pindre-maa. Tādikese saava välān asja tetä ja ilosit lilli kaia, maasikit ja supirohilist kasvata. Ma ei usu, et tādī muidu niisama kumardama vai võimlõma tahtnu naada. Nii om kasulik ja ter-vuslik kokko saanu.

Väärt asi om tuu, et sa tiät, kuis kasvu su pindre pääl kasu-nu omma, et ei olõ pantu kunst-väetüisi ja pestitsiite. Kasvõga üten oltu aoga saa näist midāgi ināmbāt ku lihtsäle praktilinõ süüki. Uma kaemisõga hellütedü kasvu kirgasõ sullõ su pannust kõik aig tagasi.

Mu meelest võinu egāl koolil ja latsiaial olla uma katsõlapikõnõ, kon egā liinalats kasvõ kasumist nätä saa. Võrol om Kreutzwaldi muusõumi aian suur aialapp, kon Laulesä pere umal aol süüki kasvat. Üts mõnus paigakõnõ, kohe latsiga mõnikõrd jalotama minnā, ku umma aida ei olõ.

Eestlāse pidāvā hinnāst laulurahvas, nigu ka lātlāse. Näide lõugahus oľf mõni aig tagasi «Lāti – maa, miā laul». Ka eest-lāisi laulurahvas olõminõ om õigõ, selle et meil om alalõ hoitu (õigõmbalõ teno Tormisõ Veljolõ vaht-sõst elolõ herätet) regilaul. Lisas riikligu tähtsüsēga laulupido ja üldrahvaligu kisklõmisõga peetāv «Ees-ti laul», mink võitja käü hinnāst näütāmān ka Euro-visiooni püüne pääl.

Et ma olõ päält 30 aastat oľnu muusigaoppaja ja koorijuht, taha veidü mār-gota koorin laulmisõst. Taa koroonaaig pandsõ rohkõmb ku aastaga põnd-su kõigilõ kuurõlõ nii koolin ku rahvamajjun ja kiäki ei tiā viil, ku pallo tuu mõotas edespite laulupido kommõt.

Joba inne pandeemiāt oľf kuurõ Lõuna-Eestin veidembās jäänü. Taľnast kaiõn ei olõ tuud viil nätä, selle et säääl tulõ vahtsit kuurõ mano ja üle Ees-ti omma numbrõ suurõst luust samas jäänü. A meil tan om rahvast ja kuu-lõ õnnõ veidemb ja kooli omma kah väikumba.

Ku koolin om latsi veidü, sis ei saa naist kui-gi kokko kooritāüt, kinka laulukaarõ ala kandidiiri. Ku lauljit om veidü, tulõ koori hāā kõla rassõmbalt. Aastit tagasi oľf Võromaal lastikuurõ 14, a viimātsel pidol käve õnnõ katõssa. Võro liinan oľf neli kuuli ja egānuten ka latsikuur, no om kats. Hāā küľh, koo-li panti kokko, a laulukoori omma ka lauljidõ poolõst väikumbas jäänü.

Ega teismelise ei taha väega laulma tulla, tõisi võimaluisi om kah pallo. Varrampa meelüt iks laulupidolõ sõit, nüüt ei olõ tuu ināmb nii kõva moti-vatsioon. Taľnahe saa niisama kah laapsahe sõita. Ja laulukoorin olõminõ om iks huul – piāt käümā ja hařotama, a tuu om mõni-kõrd ikāv kah.

A kas tuud kuigi ki-põmbalt ja āpiga ei saa, et olõs õnnõ *fun*? Ei saa. A no tahtva kõik jo kitarri māngi. Opit paar duuri ār ja olõtki pillimiis valmis... A kolmõ duuri kitarri-orkestrit viil laulupidol ei olõ. Vāhā rohkõmb piāt mõistma.

Latsõ kurtva koolin sa-kõst, et nā ei mõista laulda. A näütēses eurolauljilgi om tõnõkõrd helühoitmi-sõga nii ja naa. Pallo sis noid om, kiā tõtõstõ mõist-va – Illos Maarja-Liis vast õnnõ. Tõsõ piāt kõvva hařotama. Koorin laul-misõs ei piä olõma kor-pannust kõik aig tagasi. Tūdgõlt koolitõt helüga ega muusigakoolin käünü. Hāā koori saa kokko ka kesk-miidsist lauljist, pääasi, ku nāil tahtmist om. Tuu om kõgõ tähtsāmb.

Vast täāmbādse latsõ ei mõistaki laulda? Mõist-va küľh. A seo murõ om iks, et mõni nakkas tuud

OTSARI SILJA,
muusigaoppaja ja koorijuht

rütmi perrä kõnõlõmist, rāpmist, kah laulmisõs pidāmā. Ku oppaja juht tähelepanemisõ täpse noodikorgusõ pihta saam-isõlõ (intonatsioon), sõs sünnüs täpsā koorilaul, miā kokko kõlas.

Nojah, oppajidõ puudus om kah tulõman. Opnu koorijuhtõ tulõ pääle veidü. Seo om rassõ tüü.

Egāl põlvkunnal omma uma laulu. Ku ma konsõr-vatooriumin opsõ, oľf vanalell Armin väega imestünü, et ma ei mõis-ta noid laulõ, midä tā oľf opnu ja Eesti aol laul-nu («Esi opp viil koori-juhisi!»). Ma küsse talvõl vahtsõmba rahvalaulu tunnin gümnaasiste käest, et kes tiidvā säändsīt rah-valikkõ laulõ nigu «Metsa läksid sa ja metsa läksin ma...», «Vāndra metsas Pärnumaal, juhhaidii, juhhaidaa...». Vai mis plaksulüümisēga tands om «Üks vanamees raius üht jāmedat puud»? Paar nuurt õnnõ lehviř vasta, et nā tiidvā. Rahvalaulus peetas hoobis «Kungla rahvast», a tuu om Her-mannil laulõldusõ jaos tētü koorilaul.

Veidemb lauldas esi ja umavaihõl egāl puul. No ku kokkogi ei saia, kost nuu ütidsē laulu tulõva? Täāmbāidsil nooril om tõnõ lauluvara ku meil. Sa küsü koton noorõmbidõ käest naid laulõ: «Sa ei tul-nud siia rāākima tänā» vai «Aurinko on *sun*, kuu on *moon*» vai «Sul ei ole alus-pükse». Mõistva küľh, neo omma õnnõ tõsõ laulu.

A mis tuu ütenkuun laulminõ inemiisile and, minkjaos tuud vaia om?

Tiidjä inemise üt-le-se, et laulmisõga teküs õnnõhoormoonõga üten hāā-olõmisõ-tunnõ, mis ollõv tõsõsugudsõ keemi-lidse kuunsaisuga (endor-fiini ja muu säändse) ku inne laulpruuvu. Tuud om vaia depressiooni ja stressiga toimõtulõmisõs, ütēsõnaga kõigilõ. Üten-laulminõ om hāā süāme-le ja hengāmisele, kopsu saava rohkõmb sügāvüisi hengādä ku harilikult. Tuu om nigu jooga. Teedä om ka tuu, et ku olõt nārvi minemān, sis tulõ hengā-

dā aigupite sisse ja väl-lā. Täpselt samma tulõ tetä laulmisõ aigu ja om hāā, ku olõt tuud triinnü. Lauljil olõ-i vaia nii pallo ilolõikuisi ku tõisil. Nā hařotasõ ummi näolihas-sit egān proovin, tuu om nigu luuduslik iloravi. Uma luudusõ (keskkun-na) jalajāle peräst ei olõ vaia kah murõta: kulu omma väiku, õnnõ pruuvi tulõmisõ vaiv, ei pruugita māndsitki tehnikavidinīt.

Kuunkāumine aja mi-nemā ütsindāolõmisõ- ja ütsindüstundõ, minkast parhilla väega pallo kõ-nõldas. Inemisele om tähtsā tunda, et tā kuulus kohegi. Umavaihõl läbi-kāumine mõotas mi kõigi vaimutervüst.

Laulminõ and pallo hāid tundit. Ütskõik, kas laulat ütsindā tarõn, väl-lān, duřruumin vai kont-sõrdil püüne pääl, hāā tundõ saat iks. Koorin-kāijā ütlesē, et pääle laul-mist om iks kihā kergemb ja miil helgemb. Nigu sannast tullõn.

Ma looda, et mi ei ünõh-ta ār ka hulganī ja mitmõ helü pääle laulmist, miā and jāl tõistmuudu kogõ-musõ ku ütsindā laulmi-nõ. Kimmāle om kuurõga päālenakkaminõ pääle pikkā pausi rassõ, selle et «lauluaparaat» om tühālt saisnu, proovin käümise harinõminõ ār kaonu ja inemiisil om tulnu muid tegemiisi. Pelätās, et kõgõ suurõmbas vastalidsõs vōi saia mõõblitükk nukan – diivan.

Ma hergüta kõiki roh-kõmb laulma umahindā ja ka tõisi tervüses ja mee-lehāās. Pia om käen aig, ku jälleki lauluhāfotuisi tetä lubatas. Tulõ esi vai saada lats kuuri! Tuu om iholõ ja hengele hāā. Nii om.

Helüaida ja Uma Lehe mārgotuisi sari.

Seo mārgotus sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün. Taadsamma mārgo-tust saat kullõlda autori esitüsen Helüaida lehe pääl.

Pulga Jaani mõtõlus

Elu nigu anekdoot

Mats Traat om uman romaanin kirutanu tol-lõst, kuis Otepää kandi talumehe võtti vasta uudissõ tsaari tapmisest. Tsaari saatus näid eriti es huvita, aga atendaadi mõistiva nimä ütēl meelel hukka, kuna: a) kalli hobõsõ ja illus tõld saie otsa; b) kõrraliku hobõsõriis-ta, mia puha hõpõ ja kullaga üle lüüd (päit-se, taossõ, seduka, looga), kisti plahvatusõn purus, nii et ināmb paranda kah ei anna. Ütesõnaga: hulka ilu linnaś vasta taivast. Tsaar esi oľf kah illus miis, aga tuu rohkõmb naistõ asi hinnada. Pääleki: terve riik suur-vürste täüs, ütē ilusamp ku tõnõ, nüüd saa noidõ siäst kah kiäki võimalusõ.

Lätõ aigu müüdä, Lenin massõ uma aten-daadi iist hukat velle iist kätte, tulř uus kõrd ja uus anekdoot. Ütel puul autot esimiis, pääd ei olõ, tõsõl puul pää, esimiist ei olõ. Esimehe pand parteikomitee vahtsõ, aga kost autolõ vahtsõ radika saat, tuud ei tiā.

Mis oľf muutunu? Otepää talumeestel es olõ kahtlust, et vahtsõnõ tsaar es sõida vä-hāmb uhkõ tõlla ja hobõsõga, aga esimehe autojuhil es olõ vahtsõ radika kotsilt halli aimugi. Riik oľf tuusama, aigu oľf ütējagu müüdä lānnü, tehnika oľf edesi arõnõnu, ütiskond oľf arõnõnu madalambalt korõm-balõ (?), aga probleemi oľli säääl, kon näid innembā es olõ. Mille perrā sis tuud korõm-balõ arõnõmist arvõstada? Niipallu kui ma mäletā, sis tuu radika ja muidõ säändsīde vidiniide probleem püssü raudsõlt nimetet korõmba (?) ütiskonnakõrra lõpuni. Ja kui aus olla, sis ega kiäki es lupaki, et radikiid saa olõma nigu muta. Lubati hoopis kom-munismi, mia pidi tulõma 1980. aastal. Lubaja esi tuud ār uuta es jõvva, järgmise suurvürsti (?) egas juhū es lupaki.

Kui nüüd mõtõlda, mis aoluun om korõm-balõ nõsõnu, sis vōit üldā: kättemass. Tegeli-kult oľf tuu külānd arõnõnu joba ammu. Kui vürstinna Olga 945. aastal uma mehe Igori tapmise iist kätte massõ, sis hukas tā kõgõ-päält üle 5000 drevľjaani pettüsēga – matsõ elusalt, paluf sanna sisse, ragusi juubnuil meestel pää maha. Perān kõrrald viil sõa-kāigu, kon arvada tapõti viil tõist niipallu. Nii et kokku määnegi tagasihoidlik 10 000, noist suurõmb jagu ülembrahvas. Lenin küľ hinnāst nii kõvastõ tagasi es hoia, timā mānge miljoniidēga. Ertshertsog Ferdinand lätē masma joba kümniid miljoniid ja tundus, et asi ei olõ viil lõppõnu.

Nii et kui kiäki ütles, et maailm ei olõ korõmbalõ arõnõnu, sis tuu jutt om vōlss: tulõ kaia õigõt asja.

Tiidlāse omma viisaka ja hābeliku, ei taha kättemassuohvriid arõngu näütājās võtta. Tuu asõmõlõ om vällä mõtõld majandus-kasv. Elānikkond ei kasu ja ei piaki kasuma, aga majanduskasv piat olõma. Manu tullu rikkus lātē päämiselt noilõ, kiā niigi jo rikka omma. Mis huvi om inemisel, kel 75 miljoniit hinge takan, rabada elu iist, et noid miljoniid olõsi näütüses 90? Māāndse vana ülekohtu iist ja kellele tā mõtlõs kätte masma nakada? Kui pallu rahvast tā mõtlõs tuu (mille?) iist laskõ maha tappa? Tävveste selge, et kõgõ uma perrega tā 75 miljoniit ār ei kuluta, ku vähāgi mõistlikult võidu leevā pääle määř.

Tapõtas päämiselt umma rahvast. Õigõ kah: võõras ei mõista sullõ kunagi nii pallu halva tetä ku uma. Suurõmba tapja omma harilikult käünü kuulsatõn vällä-maa ülikoolen (näütüses Pol Poth → 4 miljoniit → Sorbonne).

Vot tuu omgi asi, mia minnu murõtama pand. Meilt om jo kah pallu nuuri lānnü lāānde ülikuuli. Mis sis sünnüs, kui nimā kõik tagasi tulõva? Kohes ma sis pakõ?

Olõ ka mõtõlnu, et mille tuuas ohvris nii pallu lihtrahvast, kiā poliitikast midāgi ei tiā ega tahaki teedä. Üts võimalik sellätüs om: lihtrahvas asõndas päitsiid, taossiid, sedukiid, luukõ, hobõsiid ja tõldu. Tulõ võtta toda, midä ināmb jagunõs ja miā kaeperätēmp võtta.

Arõnõmine vōi jo mõnõst kottast peris hāā olla, aga mullõ tundus, et vana hāā veritasu oľf ausamp ja läbipaistvamp. Kui pantu hāāle-tüsele, sis ma olõs hāāletānū veritasu puult.

Latsiaiaian peetäs potipõldu

Päkapiku latsiaia Himpeli rühmä latsõ ummi hernit uudistaman.

PILT HIPPELI RÜHMÄ PILDIKOGOST

RAHMANI JAN

Mitmõl puul latsiaidun pandas kevajā potti mõni alavilli. Niimuudu saava latsõ oppi, kuis sõõgikraam kasus, ja tuuga om näil ka hulga põnovat tegemist. Üts kotus, kon egä kevajā alavilli kasuma pandas, om Võro liina Päkapiku latsiaid. Seo kevajā kasvatasõ Himpeli rühmä latsõ sääil hernit.

«Egä kevvai võtami latsõ kokko ja märgimi ütenkuun, midä seo aasta kasvatama naada. Timahava otsustimi hernit kasvata: nuu kasusõ kipõstõ ja sis saa tetä mõõtimiisi ja kaia, kuis häitsmenupikõsõ tulõva ja kelle kasvul ku pallo kõdrakõisi külën om,» seletäs rühmä oppaja Allasõ Maie.

Latsiaia puult andas rühmale mullakott, poti ja siimne. Egä lats pand sis uma käega poti mulda täüs ja siimne mulda. Seo aasta anti egäle latsõlõ kats hernest uma poti jaos. Lisas panti üte karbi sisse pallo hernit, et kasvata süümisses hernevõrsit. Noid lõigati käärega ja maitsti.

Egä päiv kaia üle, miä poti-hernidega juhtunu om. Aknõ man saina pääl peetäs ka tabõlit, kon tähtsä teedüs kirjän. «Pannimi kirja, kuna seeme mulda sai, kuna häitsmenupp tulf ja muud tähtsät. Latsil

tulõ iks tuu hasart pääle, et kelle kasvul om joba midägi külën,» kõnõlõs Allasõ Maie.

Päämine egäpäävane tegemine rühmä kolmõnelläaastaisi latsi jaos om valaminõ. Tuud tetäs pritsipudõliga, et vett ülearvo es saanu. No omma inämbüsil kasvõst joba kõdra külën ja herne nakkasõ sääil seen paisuma.

Määne timahavanõ saak tulõ? «Suuri kõtru ei tulõ, inämbüsil om õnnõ üts herneterä seen. Jo sis om pott väikene ja mi ei olõ väetüst vai midägi säänest pandnu. Kõik, miä tulõ, tulõ mulla seest,» seletäs latsiaia-oppaja.

Inne suvvõ om rühmä latsil kimmäle plaanin uma-kasvatõduid hernit maitsta.

Varatsõmbil aastil omma Päkapiku latsiaia latsõ tennü ka peris pindrit Kreutzwal-di muusõumi aian. Sääil om päämidselt upõ kasvatõt. No katõl perämädsel aastal ei olõ koroonä peräst tuud tetü. Aknidõ pääl kasvatasõ rühmä ka muud, näütüses maiguhainu ja lille.

Võro Päkapiku latsiaia Himpeli rühm om keelepesä-rühm. Tuu tähendäs, et sääil saava latsõ tutväs võro keele ja kultuuriga ja osa tegemiisi tetäs võro keelen.

Esimuudu

Järg Pulga Jaani mõtõlusõlõ «Egäpäävane taluelu» 20. lehekuu Uman Lehen.

Varõssõ põllumeheuhkus

Ma es saaki aru, mia mullõ tuu varõssa man nii väega silmä nakaš. Tükk aigu targudi, sis tulf suuhtõ üts sõna: põllumiis.

Sinnä om vast uma kolm-kümmend aastat tagasi, kui ma käsitsi villä külvi ja hobõsõga sisse vedrudi. Vot kui olõ kolm-neli hektarit põldu niimuudu maha tennü ja kell kümme õdakult tarõ manu kõmbit, om su samm umbõs sääne ku tuul varõssõl. Seo ilma noorõ üttese: rummal tüü. Jah, kaubatoomise saisukohast tävveste rummal, aga and inemisele säändse kimmä sammu nigu varõssõl. Et minke taa maailm kohe taht, ma õks astu uma adra takan ja jala omma kimmält maa külën.

Kui nüüd tutva varõssa manu tagasi tulla, sis tuu mu pääle inämb es looda. Mul es olõki tälle midägi erilist anda ja varõs linnas korgõlt üle mu maja. Üts hummuk aga olõ poisil puul karpi vorstilõikõ nilbõs tõmmanu ja tä vei nuu kanulõ. Kana kävve vorstist kaarõga müüdä, ainult mõni ütsik toksas kõrras nokaga. Sis linnas varõs üle. Kümne miitre peräst püürd tä tagasi ja õkva joonõlt vorsti manu. Provvu manu pessä tä nuu kandsõ, ja imekähku. Nii sai varõs kah aimu, et inemine ei olõ siski peris mõttõlda elläi. Mia herräle süüä ei sünnü, tuu siid põllumehe magu är nigu nalla. Mõni ütläs: sõõgi raiskamine. Ma igatahes tunsõ, et ütski süük ei olõ nii asja ette lännü kui tuu, mille varõs är väärind.

Kunas eestläsest herräsrahvas sai, tuud täpselt ei tiia, aga arvada, et joba nõukaaigu. Tuukõrd, kui ma hobõsõga põldu tei, ma muiduki hinnäst herräsrahvas es tunnista. Vahepääl ähvärđ minnu sääne haigus nigu podagra, mia ladina keeli ollõv *morbus dominorum* – herräde haigus. Haigus tulf ja lätš ruttu minemä. Arvada, et haiguski sai arru: mu manu tä ei passi. Ja tõtõstõ: ega kevvai vinna ma hindä (kässi jõul) traktoriruuli ja tii aiamaad.

Herräs hinnäst ei tunnista. Tuu om ilmselt määnegi varõssõ uhkus, mia talupojast vällä minnä ei taha.

PULGA JAAN

Lehekuu lõpu huvisõit Eestimaa põnovit paiku pite

URMI AILI

Käve lehekuu eelviimätsel puulpääväl reisibürooga Eestimaad pite huvisõidul.

Seokõrd alostim Põhja-Villändimaal ilosa Navesti jõõ veeren olõvast Energiä talost. Peremiis näüdäs meile ummi rohotaimi kasvandust, midä olõvat kokko säidse hektärit. Harilikumba kasvu olliva kummõl, saialill, iisop, lavendli, kortsleht jt.

Mu jaos huvvipakva olf tuu, et egä kasvonurmõ siilu vaihõlõ olf jäetü luoduslik riba, kon kasvi lisas muulõ hainalõ võiu-lilli ja kikkapüksi. Sääil saiva mutuka ellä ja mehidse mett

kořada. Ka teo tahtva olla pikä haina sehen ja ei lää kasvõ jürämä. Noist ravikasvõst tetäs rohotsäisid ja egäsugutsit ökomääre, ka jakkõ määrmises.

Edesi sõidimi Türi Resa nukutarõ, kon kunstnik näüdäs meile umatettüisi puppõ. Osa olli koedu, osa heegeldedü, sis viil ummõldu ja tikitü. Egäl puppil olf uma saamislugu, mis olf tulnu elost hindäst.

Kävemi ka Järvamaal Türi lähkül olõvan Kirna mõisan. Mõisa tetti 1620. aastal, ku Gustav II Adolf kinkse tuu kotusõ Eestimaa rüütlipäälikulõ Hans von Fersenile, kelle sugulaisi kätte jäi mõisa 1816. aastani. Edesi kooni 1919. aas-

ta võõrandamiseni olf mõisa kindralmajor von Pilchau käen. Päält tuud olf mõisahuunõn koolimaja, sis sovhoosikontor ja sõõgimaja.

Prõlla olli kuvvõ sambaga baroki-gooti stiilin mõisahuunõ ümbre tellingu: remont om tulõman.

2019. aastal, kui Nurmikon olf tulõkaõho, kinkse aiand mõisälõ 200 000 tulbisibulat. 2020. aastal kuulutõdi Kirna mõisa tulbitsõõri Järvamaa kõgõ parõmbas ettevõtmisõs. Minevä aasta ostõti mano viil 35 vahtsõ tulbisorti, mis kõik seo aasta ilosahe häitsivä.

Minevä aasta ollõv Kirnat kaeman käünü vähämbält 20 000 inemist esi paigust.

PILT KIRNA MÕISA PILDIKOGOST

Kirna mõisa häitsvä tulbinurm.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Mekk

Seod nimme kand Eestin 87 inemist. Näil kõikil või olla (hindä vai abieluga nimeandja) ütime edevanõmb Eevert, a kimmäs tuu kah olõ ei, selle et *Meck* om ka saksa perekunnanimi. Nime eesti talupoigõlõ pandmisõ kotussit om kolm.

Arula mõisan Otõmpää kihlkunnan panti koolnu Äpsi Juhan-i vaesõstlatsõst pojälõ, tõistõ tallu karussõs antu Eevertilõ 1826. aastaga hingelugõmisõ protokolli priinimi *Merk*. Olõ-i teedä, kas taheti iks *r*-iga nimme panda, selle et Otõmpää personaalraamadun om tä katõ nimega: *Mek* (*Mik*). Ka järgmädsen hingelugõmisõn 1834 lätš käüki nimekuju *Ewert Meck*, timä latsõ Aabram ja häs-

te suurõ perrega Pritso kandva priinime *Mek* vai *Mekk*.

Vana-Antsla mõisan panti Arukülä üten talun sulatsõlõ Mikulõ priinimi *Mek* – kokko sai Mikk Mekk. Karula personaalraamadust om nätä, et tä kuuli 1850. aastagal ilma perrätulõjilda.

Saastna mõisan Läänemaal 1835. aastagal sai üts sulatsõpere, *Frido* ja timä naanõ *Liso*, kah priinime *Mekk*. Latsi näil es olõ, Liisul olf vannust joba 48, Vriidul 57, nii et arvada kuuli vällä ka tuu priinimi.

Meki priinimel om mitu võimalikku selletüst. Kõgõpääst või tuu olla Miku vai Mihkli perrä saad, nii nigu Läänemaa Saastna mõisa Vriidu Mekk olf Mihkli poig. Arula Meki suguvõsan sõski säändse nimega

edevanõmbat nätä olõ ei.

Huvitav om ka tuu, et sakslasõ seletäse ummi perekunnanimmi *Merk* ja *Mecke* samma peritollu olõjas: edimäne võimalus om vana germaani inemisenime *Markward(t)* mugandus. Kas Arulan noorõlõ talusulatsõlõ nimme pandõn võidi meelen pitä kedägi inämb-vähämb keskaigsõ nimega edevanõmbat?

Muiduki om võimalus, et Arula nimi tulõgi sõnast *mekk*. Mekk, tõisi sõnnuga *maik* vai *maits* om huvitav sõna. Tegusõna mekmä om lainat alamsaksa keelest, kon tää om saman tähendüsen *smeken*, niisamatõ ka saksa keelen: *schmecken*. Mekk om sõs tett joba umakõrda tegusõnast nimisõnas.

SAARÕ EVAR

Kümme kleiti

Pensionäär URMI AILI tulõtas miilde, määndsit kleite tä om kandnu.

10. kleit

Pääle ütsändä kleidi ei olõ ma hindäle inämb üttegi ostnu. Tuugipoolõst om mul kapin üts must rohiliidsi litridega kleit, mille ma saiõ üten elämise-ga. Ei tiia täpsehe, kellele taa kleit mõtõld olf ja mille jaos. A arva, et seo kõlbas mullõ kah, ku ütškõrd vaia lätš.

Soovitus kõigilõ naisilõ: ostkõ ja kandkõ ilosit kleite! Mä-lehtäge hetki, mis umma esierä-lidse. Hoidkõ ummi inemiisi ja noid, kellega elotii teid kokko vii. Selle et kunagi ei või tiidä, kuna saatus teid lakja vii.

Tennä ütte inemist, kes om läbi elo minno mu murriga avitanu.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

URMI AILI

Paturegistre

PÄRNASTE LEIDA

Mõnikõrd tulõ nigu pilt silme ette kunage läbi eletüst. Ütspäiv tull' miilde, kuis aastide iist mu miis Valdo lehte lugi. Küsse, midä kiro-tadas. Ütel: «Latsikaitsmi-sest. Ei tiia, kelle iist näid piät kaitsma. Ku ma viil poiskõnõ olli, keä sös min-no pidi alate kaitsma? Taht-set midäge ette võtta, õkva kārātedi: «Poiss, mis tiit? Kos vits?»»

Ma ütli, et minno latsõna külh es hirmutada vitsaga. «Sa olõt latskõnõ, tõõne asi.» Tälle ütelnü vanaimä, et timä paturegistre om pi-kemp ku sügüsene üü. Timä arust oll' vast paturegistre poisi pahanduisi nimekiri. Ütli: «No midä hullo sa sös iks teit?»

Nääde pere elli Leevakul, suurõh üürimajah, midä kutsute Londoniss. Illos kotus jõe veereh, kohe sõidiva suurõ ja väiksembä lootsigu, eske mõni laiv. Säälnõno savivabrik korgõ korsnaga, villavabrik, suurõ viipaisu-ga jahuveske ja pallo elämiisi. Poissõl tegemist kuipallo, ikäv olõ õs kunage.

Ütskõrd otsno imä tedä takah, ei tiia, kohe kaono, kotoh vaja tüüd tetä. Üts miis ütelnü, et kaegu taiva poolõ. Miä tuu tähendäs? Heitümi-sega nägi imä, et poig om korgõh savivabrigu korsna otsah. Vähä toibono, hõigaas: «Õkva alla! Nahatäüs uut!» «Inne ei tulõ alla, ku kodo läät.» Imä pidige minemä. Kunagise savikivivabrigu korsna om praeguge pistü. Leevaku uhkus, kavvõlõ nātā, 50 meetret korgõ. Peräst huunõ lagonõmist ehif üts tark miis sinnä hindäle sanna. Naļaga üteldäs: maa-

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

ilma kõgõ korgõmba korsnaga sann.

Kunage pääle sõta elä-nü perreh viil kats ütehafalist poisse. Näil olno vilānt tatrekupudrust, midä egä päiv pakute. Peete plaane, kui-muudo tatrekurõugust vallalõ saasse. Otsus tull' kipõstõ: panõmõ palama! Lähühüest saade vana aoleht. Valdo saanu imä põllõkarmant tikutoosi. Põll olno kõögih nagla otsah, tikkõ hõitõ latsõ iist ja kākite. Vanaimä saanu arvo, et kambal om midäge käsil, nii saadõ õnnõst jaolõ. Naha pääle saiva kõik kolm.

Ütel suvõl tull' Leevako Kaitsõliidulõ aukirjā andma kindral Laidoner saatjedega. Amõteasja aeto, istõ kindral jõe viirde pingi pääle puhkama. Valdo õkva platsih, taht-

se timä aurahho kaia. Kindral küsüno: «Poiss, miks sul nägu must on?» «Ei olõ jo vett,» vastano poiss. Üts miis ütelnõ, et näil kotoh ei olõ jo kaivo. Poiss saadõte jõe viirde mõskma. Puhtalõ poiskõsõlõ andse Laidoner suurõ tahvli šokolaate President.

Rõõmuga juuske poiskõnõ kodo imäle näütāmā, mis kindral andse. Väega uhkõ tunnõ olno. Imä lei imestü-sega kattõ kätt kokko. «Kas aitāh mõistit üteldä? A sa teit mullõ hābü. Mis kindral mõtlõs, määne imä saat latsõ rahva sekkā nii mõskmalda?!» Karistus jäi saamata, vast šokolaadi peräst. Tuu pante kap-pe luku taadõ, ante jaoperäst.

Elāvā loomuga poiss jõlko alate suurõmbide hannah. Ütel suvõpāävāl saanu üts poiss

põõnigu päält kätte esä püssā-padrone. Valdolõ ante ka kats tükķõ. Opatē, et ku imä tege tulõ pliidi ala, viska patron tullõ. Tuli lätt üleväst kiriväst, sinitsest ja rohelidsest nigu vikõrkaar taivah. Esi istu pliidisuu ette kavvõmbalõ.

Ku imä nakaš lõunasüū-ke tegemā, olle Valdo kah platsih. Tull' uuta, nika ku hagu kõik tuld võtse. Parral aol, ku imä es nāe, viskke padrone tullõ. Algusõn tuli säänesama, visas tõõsõ kah, et olõsse kinmāmp, es läpe jo uuta. Miä nüüt juhto, oll' ette arvamada. Kāve kõva pauk, hūdse pliidi alt vāllā, pliidirõnga lintsevā korgõlõ õhko, kastrol kõgõ piimāga imāle piaaigo pāähā. Tulitsõ ravva sattõva põrmandulõ. Hāā tuuge, et põrmand kiv-vest panto. Imä tänit: «Kuri-vaimo poiss, mis sa umõtõ tiit!» Poiss hirmuga tarrõ pakko. Kui imä tull' tarrõ nõ-gõstõga vitsakimboga, nāgi, et pahandusõtegijā põlvitas ingle pildi iih, kākese kokko panto. «Kõik taiva ingle-kese, tulkõ mullõ appe!»

Imä ku usuinimine es mõista sõnnagi üldā. Kuis saat säänest pallõjat pessā? Lats kaotas elost aost igamidse usu ār. Timäst vōi saia halv inemine, kiā taht innege karistada, mitte andest anda.

Lābi iku selef poiss, et timä es mõtlõ midäge halba tetā. Suurõmba poisi ütelnü, et ku tā viskas patroni pliidi ala, tulõ illos tuli, värviline nii ku vikõrkaar. Sai eske arvo, et tedā tahete nimme panda pahandust tegemā. «Ma lāā õi ināmp kunage nāāde kampa, ku nā nii halv omava.»

Ja olfege üts punkt pato-registrehe mano tulno.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebāse külā miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Naa tulliva...

Seo jutu tädist kõnõl mullõ tutva Kasaritsa naanõ, kelle latsõpõlv lātš müüdä Tarton. Ega tädi peris tädi es olõki. Tä oll' imä kavvanõ tüüseldsiline trükükuan ja elli näidega ütē. Parhilla, ku aig om edesi lānnü ja immā ei olõ ināmb ammu, om tädi timä ja perre jaos iks olõman. Väega hāā, et vana-inemisel om noorõmbidõ tugi, ku mõtõlda, et mõnikõrd latsõki unõhtasõ uma vanõmba ār.

Tādi nakkas pia ütsākümne eluaastani joudma ja elās Tarton Anneliinan suurõn majan. Tä om hāātahtja ja rahulinõ vana-inemine. Kongi pääle kümmet aastat tagasi naas tädile tunduma, et täl om kortõrin seen kūtü

ja asju minemā viidü. «Edimālt aimi vasta, et kellele timä asju iks vaia om, a tädi oll' ummin juttõn kimmās. Kõrd olli langakerā, kamm vai prilli kaonu, sis jäl arstiroho vai midāgi muud lānnü. Tädi vahēf luku ār, a naa mugu tulliva. Timä ütēf tulõjido kotsilõ «naa»... Kes nuu naa ol-liva, kes toda tiid, vōiolla et alo-madsõ vai ülemādse naabri. Tädi jutu perrā tuli naa sisse lae- vai põrmanduluugi kaudu. Māānest-ki luuki ei olõ kiāki nānnü... Asi lõppi hariligult niimuudu, et aša tuudi perān tagasi, a olli tõsõ kotusõ pääle pantu.»

Vana tõtõ: midāgi ei kao, vahe-tas õnnõ kotust.

TOSSU TILDA

Latsilõ

Vastus saada
üte nädäli joosul
meiliaadrõssi pääle
latsinukk@umaleht.ee
vai postiga:
Uma Leht,
Tartu 48,
65609 Võro.

Vastussõ mano panõ
kirja uma nimi, vannus
ja kimmāhe ka
postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas
vāllā võrokeelitsit vāllāandit.

Latsinukka tugõva
Võro instituut
ja Võro selts VKKF.

Minevā kõrra vastus:
SUVISTÕPÜHI

Avvohinna saava'
RAHASEPĀ REBEKA (15)

Rāpinālt ja
PAHVA ELERI (16)

Valgast.

Miä om seo pildi allkiri? Uuri' vāllā salakiri, saat teedä'!

PILDI TSEHKEND SAARÕ EVAR.

& @ % \$ ¤ " % @ > ~ £ & ¤

* ~ > § § ¤ " " # > ¤ £ & ¤

A	I	O	U	Õ	L	M	P	R	S	T
@	£	¤	#	~	&	"	*	>	§	%